

Obrazloženje uz prijedloge revizije instrumenata za državne potpore koji se primjenjuju u sektoru ribarstva i akvakulture

Svrha je ovog obrazloženja pojasniti ciljeve i područje primjene prijedloga revizije instrumenata za državne potpore koji se primjenjuju u sektoru ribarstva i akvakulture, a koji bi se trebali primjenjivati od 1. siječnja 2023.:

- ▶ nacrt Smjernica o državnim potporama u sektoru ribarstva i akvakulture („nacrt smjernica”);
- ▶ nacrt Uredbe Komisije o proglašenju određenih kategorija potpora poduzetnicima koji se bave proizvodnjom, preradom i stavljanjem na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i o stavljanju izvan snage Uredbe Komisije (EU) br. 1388/2014 („nacrt Uredbe o skupnom izuzeću”); i
- ▶ nacrt Uredbe Komisije o izmjeni Uredbe (EU) br. 717/2014 u pogledu njezina razdoblja primjene i najvećih kumulativnih iznosa potpora *de minimis* („nacrt Uredbe o izmjeni Uredbe *de minimis*”).

Ovo obrazloženje popratni je dokument uz javno savjetovanje o tim instrumentima, koje će biti otvoreno do 13. ožujka 2022.

Građani, organizacije i javna tijela pozivaju se da iznesu svoja stajališta o Komisijinim prijedlozima. Uz savjetovanje održat će se i dva sastanka s državama članicama kako bi se prikupile povratne informacije o dvjema prethodno navedenim uredbama.

Savjetovanje o Smjernicama pokrenut će se na temelju verzije nacрта na engleskom jeziku. Prijevodi na sve jezike EU-a postupno će se dodavati na internetsku stranicu kada budu dovršeni. Savjetovanje o nacrtu Uredbe o skupnom izuzeću i izmjenama u nacrtu Uredbe o izmjeni Uredbe *de minimis* pokreće se na svim jezicima EU-a¹.

Dionici se mole da navedu na koji se od tih triju instrumenata odnose njihove primjedbe.

Dionici se pozivaju da primjedbe dostave u elektroničkom obliku i pritom jasno naznače je li njihov odgovor povjerljiv. Ako je odgovor povjerljiv, treba dostaviti i verziju odgovora koja nije povjerljiva i koja se može objaviti na internetskoj stranici Glavne uprave za tržišno natjecanje.

1. Kontekst

Javnim financiranjem može se olakšati gospodarski razvoj različitih gospodarskih sektora. Kad je riječ o sektoru ribarstva i akvakulture, državne potpore dio su šire zajedničke ribarstvene politike („ZRP”)². Uredbom (EU) 2021/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2021. o uspostavi Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu („EFPPRA”)³, koja se primjenjuje od 1. siječnja 2021., u ZRP

¹ Za ovo javno savjetovanje neće biti dostupan prijevod na irski jezik, no novi instrumenti za državne potpore bit će dostupni i na irskom jeziku.

² Uredba (EU) br. 1380/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkoj ribarstvenoj politici, SL L 354, 28.12.2013., str. 22.

³ Uredba (EU) 2021/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2021. o uspostavi Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu i izmjeni Uredbe (EU) 2017/1004, SL L 247, 13.7.2021., str. 1. („Uredba (EU) 2021/1139”).

su uvedena nova pravila. Ukratko, pravila o državnim potporama u sektoru ribarstva i akvakulture trebala bi u velikoj mjeri biti usklađena s pravilima za EFPRA-u⁴.

Opće je pravilo da države članice moraju prijaviti svaku državnu potporu koju žele dodijeliti. Nakon takve prijave Komisija ocjenjuje potporu i odlučuje može li je odobriti. U tu svrhu Komisija svoju politiku odlučivanja utvrđuje u smjernicama. Međutim, Komisija može od te obveze prijave izuzeti vrste mjera potpore s kojima je stekla dovoljno iskustva (utvrđeno u uredbama o skupnom izuzeću), ili pak može izuzeti mjere iz područja primjene kontrole državnih potpora EU-a ako je iznos toliko nizak da ne postoji rizik od narušavanja tržišnog natjecanja (utvrđeno u uredbama o potporama *de minimis*).

U Smjernicama za ispitivanje državnih potpora u sektoru ribarstva i akvakulture koje su trenutačno na snazi⁵ („postojeće smjernice”) utvrđeni su zahtjevi i kriteriji za utvrđivanje potpora u sektoru ribarstva i akvakulture koje će Komisija odobriti nakon što ih države članice prijave. Postojeće smjernice donesene su 2015., a izmijenjene su 2018. One ne sadržavaju klauzulu o vremenskom ograničenju valjanosti, stoga su i dalje valjane. Međutim, Komisija ih može u svakom trenutku odlučiti preispitati ili izmijeniti ako je to potrebno zbog razloga povezanih s politikom tržišnog natjecanja ili drugim politikama Unije ili zbog bilo kojeg drugog opravdanog razloga.

Uredbom Komisije (EU) br. 1388/2014 od 16. prosinca 2014. („Uredba (EU) br. 1388/2014”)⁶, odnosno postojećom uredbom o skupnom izuzeću koja se primjenjuje u sektoru ribarstva i akvakulture, utvrđuje se niz kategorija potpora koje se smatraju spojivima s unutarnjim tržištem i koje je Komisija sustavno odobravalala pa stoga za njih više nije potrebna prijava Komisiji. Ta se uredba oslanja na zahtjeve i kriterije utvrđene Uredbom (EU) br. 508/2014 kako bi se utvrdilo može li se određena mjera skupno izuzeti radi administrativnog pojednostavljenja. Uredba (EU) br. 1388/2014 stupila je na snagu 1. siječnja 2015. i predviđeno je da će prestati važiti 31. prosinca 2022.

Naposljetku, Uredbom Komisije (EU) br. 717/2014 od 27. lipnja 2014. („Uredba (EU) br. 717/2014”)⁷, tj. postojećom uredbom o potporama *de minimis* u sektoru ribarstva i akvakulture, utvrđuje se gornja granica ispod koje se može smatrati da se ne primjenjuje članak 107. stavak 1. Ugovora, pod uvjetom da potpora ispunjava određene uvjete. U tom slučaju mjera ne podliježe obvezi prijave. Uredba (EU) br. 717/2014 stupila je na snagu 1. srpnja 2014., a nakon izmjene iz 2020. predviđeno je da će prestati važiti 31. prosinca 2022.

Za potrebe revizije tih instrumenata za državne potpore Komisija je podatke prikupila u okviru javnog savjetovanja⁸ 2019. Na temelju rezultata tog savjetovanja, drugih vanjskih podataka i internog iskustva Komisija je provela evaluaciju postojećih instrumenata. Kako je već najavljeno u početnoj procjeni

⁴ Uredba (EU) 2021/1139 i Uredba (EU) br. 508/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EZ) br. 2328/2003, (EZ) br. 861/2006, (EZ) br. 1198/2006, (EZ) br. 791/2007 i Uredbe (EU) br. 1255/2011 Europskog parlamenta i Vijeća, SL L 149, 20.5.2014., str. 1. („Uredba (EU) br. 508/2014”).

⁵ SL C 217, 2.7.2015., str. 1., kako je izmijenjeno u SL C 422, 22.11.2018., str. 1.

⁶ Uredba Komisije (EU) br. 1388/2014 od 16. prosinca 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora poduzetnicima koji se bave proizvodnjom, preradom i stavljanjem na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, SL L 369, 24.12.2014., str. 37., kako je izmijenjena u SL L 414, 9.12.2020., str. 15.

⁷ SL L 190, 28.6.2015., str. 45., kako je izmijenjeno u SL L 414, 9.12.2020, str. 15.

⁸ Javno savjetovanje o reviziji instrumenata za državne potpore u sektoru ribarstva i akvakulture održano je od 28. lipnja 2019. do 31. listopada 2019.: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/11543-De-minimis-aid-in-the-fishery-and-aquaculture-sector/public-consultation_hr.

učinka koju je Komisija objavila u svibnju 2019., Komisija će se savjetovati sa Savjetodavnim odborom o nacrtima instrumenata za državne potpore kako bi prikupila povratne informacije. Informacije prikupljene u javnom savjetovanju i uz pomoć Savjetodavnog odbora uključit će se u procjenu učinka na kojoj će se temeljiti revizija.

U ovom obrazloženju ukratko su prikazane glavne izmjene koje Komisija razmatra u ovoj fazi postupka revizije. One se odnose na usklađivanje pravila o državnim potporama s EFPRA-om, koja je pak povezana s prioritetima Komisije, a posebno sa zelenim planom. Sektorsko preispitivanje odvijat će se po horizontalnim načelima kontrole državnih potpora. Općenito, predloženim se pravilima pojednostavnjuju i usklađuju pravila o državnim potporama za pojedine sektore te se, osim toga, predviđa administrativno pojednostavnjenje kojim se omogućuje skupno izuzeće za nove vrste potpora.

Tekst predloženih nacrtu instrumenata nije konačan i ponovno će se ocijeniti na temelju povratnih informacija i dokaza prikupljenih u ovom javnom savjetovanju.

2. Predložene izmjene u nacrtu Uredbe o skupnom izuzeću

Predlaže se da se u nacrt Uredbe o skupnom izuzeću dodaju dvije nove mjere u okviru kojih se Komisija može osloniti na iskustvo iz svoje prakse rješavanja predmeta, ne samo u sektoru ribarstva i akvakulture, već i u sektoru poljoprivrede, u kojem su se pojavili slični problemi. Sljedeće kategorije potpora trebalo bi uključiti u nacrt Uredbe o skupnom izuzeću: i. potpore za otklanjanje štete nastale zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta i ii. potpore za nadoknadu štete koju su prouzročile zaštićene životinje.

Nacrt Uredbe o skupnom izuzeću više ne sadržava mjeru početnih potpora za mlade ribare. Iako je takva potpora i dalje u potpunosti moguća u skladu s pravilima EFPRA-e, i to pod uvjetima koji su povoljniji u odnosu na Uredbu (EU) br. 508/2014, Komisija smatra da bi ta mjera zbog mogućih učinaka na povećanje kapaciteta u budućnosti trebala podlijeagati prethodnom nadzoru državnih potpora.

Radi usklađivanja s pravilima o državnim potporama koja se primjenjuju na druge gospodarske sektore, Komisija smatra i da se skupno izuzimanje poreznih izuzeća i smanjenja poreza u skladu s Direktivom 2003/96/EZ najprikladnije rješava pod uvjetima utvrđenima u članku 44. Uredbe o općem skupnom izuzeću⁹. Stoga se predlaže da se takva odredba ne zadrži odvojeno u uredbi o skupnom izuzeću za ribarstvo.

3. Predložene izmjene u tekstu nacrtu smjernica

a) Potpore za nadoknadu štete koju su prouzročile zaštićene životinje

Osim nacrtu Uredbe o skupnom izuzeću, i nacrtom smjernica državama članicama omogućit će se da odobre potpore za nadoknadu štete koju su prouzročile zaštićene životinje ako se na dotične mjere potpore ne primjenjuje skupno izuzeće.

⁹ Uredba Europske komisije (EU) br. 651/2014 o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora, SL L 187, 26.6.2014., str. 1.; vidjeti i javno savjetovanje koje je trajalo do 8. prosinca 2021.: https://ec.europa.eu/competition-policy/public-consultations/2021-gber_en.

b) Potpore za troškove sprečavanja, kontrole i iskorjenjivanja bolesti životinja u akvakulturi i infestacije invazivnim stranim vrstama koje izazivaju zabrinutost u Uniji ili državi članici

Postojećim smjernicama već je predviđena mogućnost odobravanja potpora za troškove sprečavanja, kontrole i iskorjenjivanja bolesti životinja u akvakulturi. U nacrtu smjernica predlaže se uključivanje sljedećih troškova povezanih s i. emergentnim bolestima i ii. infestacijom invazivnim stranim vrstama koje izazivaju zabrinutost u Uniji ili državi članici. Cilj je tog uključivanja omogućiti državama članicama rješavanje situacija koje prethodno nisu bile obuhvaćene.

c) Potpore za obnovu ribarske flote u najudaljenijim regijama

Potpore za obnovu ribarske flote u najudaljenijim regijama uvedene su 2018. izmjenom postojećih smjernica. Nacrt smjernica i dalje pruža pravnu osnovu za procjenu spojivosti takvih mjera potpore i njime se zadržava postojeći pristup. Taj se pristup temelji na potrebi da države članice pokažu, putem najnovijeg nacionalnog izvješća pripremljenog u skladu s člankom 22. stavcima 2. i 3. Uredbe (EU) br. 1380/2013, da postoji ravnoteža između ribolovnog kapaciteta i ribolovnih mogućnosti u segmentu flote najudaljenije regije kojem će novo plovilo pripadati. Čini se da je potreban ograničen broj izmjena kako bi se dodatno pojasnili zahtjevi i kriteriji te odgovarajući postupci.

d) Zajednička načela ocjenjivanja

Zajednička načela ocjenjivanja, uvedena u okviru inicijative za modernizaciju državnih potpora iz 2014., potrebno je revidirati s obzirom na presudu u predmetu T-356/15 Austrija protiv Komisije (Hinkley Point C). U toj je presudi Sud iznio važno tumačenje članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a. Predložena strukturna promjena potaknuta je tim tumačenjem.

Na reviziju zajedničkih načela ocjenjivanja primjenjuje se horizontalni pristup koji obuhvaća sve nedavno revidirane instrumente za državne potpore. Predložene izmjene dosljedne su s tim drugim instrumentima za državne potpore, no zadržavaju se određene razlike koje su potrebne zbog posebnosti sektora ribarstva i akvakulture.

4. Predložene izmjene u nacrtu Uredbe o izmjeni Uredbe *de minimis*

Nacrtom Uredbe o izmjeni Uredbe *de minimis* uvodi se ograničen broj izmjena postojećeg režima potpora *de minimis* u sektoru ribarstva i akvakulture.

Kako je prethodno navedeno, predviđeno je da će Uredba (EU) br. 717/2014 prestati važiti 31. prosinca 2022. Stoga se predlaže produljenje njezina datuma važenja do 31. prosinca 2027. To bi produljenje bilo u skladu s trajanjem programskog razdoblja utvrđenog Uredbom (EU) 2021/1139 za EFPPA-u, kao i s režimom potpora *de minimis* u sektoru poljoprivrede, koji je također produljen do 31. prosinca 2027. Uredbom Komisije (EU) 2019/316 od 21. veljače 2019.¹⁰

Najveći kumulativni iznosi potpora *de minimis* koje svaka država članica može dodijeliti utvrđeni su u Prilogu Uredbi (EU) br. 717/2014 i temelje se na podacima iz 2011. Smatra se primjerenim provesti

¹⁰ Uredba Komisije (EU) 2019/316 od 21. veljače 2019. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1408/2013 o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore *de minimis* u poljoprivrednom sektoru, SL L 51I, 22.2.2019., str. 1.

tehničko ažuriranje tih najvećih kumulativnih iznosa na temelju novijih sektorskih podataka kako bi oni odražavali razvoj sektora. Zbog tog razloga, najveći kumulativni iznosi potpora sadržani u Prilogu nacrtu Uredbe o izmjeni Uredbe *de minimis* temelje se na trogodišnjem prosjeku godišnjeg prometa od aktivnosti ulova, prerade i akvakulture u svakoj državi članici, dobivenom isključivanjem najviših i najnižih unosa tijekom petogodišnjeg razdoblja, tj. razdoblja 2014.–2018.

U nacrtu Uredbe o izmjeni Uredbe *de minimis* pojašnjava se i da Uredbom (EU) br. 717/2014 neće biti obuhvaćena potpora za privremeni ili trajni prestanak ribolovnih aktivnosti, osim ako je to izričito predviđeno Uredbom (EU) 2021/1139.